

Душан Батаковић, амбасадор у Француској и председник наше делегације, истиче да је косовска унилатерална декларација о независности кршење самих основа интернационалног права базираног на принципима територијаног суверинитета и интегритета сваке чланице УН (2009). Ово је за дуго време била, а и сада је по многима, парадигма интернационалних односа позната као вестфалијански систем ("The Westphalian System"). Овај систем је базиран на три принципа; сувереност држава, принцип правне једнакости између држава чланица, и на крају принцип узајамног немешања или неинтервенисања држава чланица УН. Највећи промотер овог система је, свакако, John Rawls и његова књига "A Law of Peoples" (1999).

Међутим, средином друге половине двадесетог столећа долази до праве ерупције теоретских радова која критикују вестфалијански концепт суверености држава. Вестфалијански концепт, нажалост, постепено се напушта као устаљена пракса у међународној пракси, иако у формалном смислу још увек има своје место у интернационалном праву.

Европска унија, на пример, јесте концепт који је у некој врсти конфликта са вестфалијанским концептом суверености држава, јер подразумева пренос дела суверинитета на европску администрацију. Политика глобализације, као доминантни економско-политички тренд светске администрације, суштински поткопава вестфалијански систем и много пута на директан и индиректан начин промовише нови тренд у међународним односима који не поштује принцип суверености и територијалне недодирљивости, у шта смо се уверили у реалном животу на примеру бивше Југославије, Авганистана, Судана, Источног Тимора, Ирака...

Уочи бомбардовања бивше Југославије 1999. године генерални секретар УН Кофи Анан објављује принцип "sovereign impunity" којим се не прихвата суверинитет спољних граница чланица УН када су у питању масивна и системска крчења људских права. Била је ово јасна демонстрација новог концепта у међународним односима, такозвана хуманитарна интервенција усмерена према државама чланицама УН које нису у стању да обезбеде поштовање људских права на широј основи, као што је геноцид и етничко

чишћење, или су пак претња светској заједници. Ово је принцип “Contingent sovereignty” који је озбиљно продрмао вестфалијански принцип суверености и територијалне недодирљивости. .

Јошка Фишер, немачки министар спољних послова, године 2000. отворено је критиковао вестфалијански систем као директну опасност концентрацији моћи Европске уније. Нешто раније генерални секретар НАТО Хавијер Солана (1998) налази да вестфалијански систем није у кораку са савременим друштвом и демократијом и као такав озбиљно ограничава ове процесе.

Декларација универзалних људских права која се, нажалост, примењује више механички него суштински, подразумева и заштиту “угрожених мањина” од стране већине. Ову угроженост мањине од стране већине, ад хок, суд у Хагу је темељно аргументовао и легализовао својим пресудама, а ово је један од вазних принципа у међународним односима када се ради о људским правима.

Легално право Србије на територијални интегритет је очигледан и јасно утемељен принцип у класичном међународном праву у многим међународним уговорима, Резолуцији 1244 УН и Повељи Уједињених нација.

Декларација о проглашењу независности Косова

Међутим, времена су се променила па је и тумачење међународног права добило нове димензије. Наиме, случај декларације о проглашењу независности Косова је приказан као јединствен у свету, иреверзибилног карактера. Затим, територијални интегритет Србије у преамбули Резолуције 1244 је више декларативан него што је то у оперативном смислу, штавише, у апендиксу исте резолуције акценат је стављен на политичко решење финалног статуса Косова, што се и десило (по строго режираном сценарију). Надаље, право на самоопредељење које је дефинисано од стране ИЦЈ као “jus cogens” је већ добило своју реалност у пракси на примеру Источног Тимора. Круцијални аргумент је, свакако, чињеница да је право на самоопредељење већ признато осталим републикама СФРЈ, а Косово је имало легални статус као и остале републике до 1990. године, по тумачењу светске заједнице.

Пише: Предраг Урошевић
уторак, 20 јул 2010 14:15

Међународно право постаје предмет новог редефинисања како њене суштине у контексту глобалних процеса и људских права, тако и у циљу задовољења савести и морала светске заједнице. Нови светски поредак је већ одавно наметнуо нове правне и економске норме и стандарде који се, уосталом, свакодневно усклађују у наш правни, културни и економски систем, тако да има мало места да се казальке часовника врате уназад, ма колико се нама то чинило неправедно и сурово, а, јесте неправедно и сурово према једној малој земљи као што је Србија. Уосталом, ту су медији светске администрације који ће одредити шта је неправедно и ружно, а шта праведно и лепо.

Јасно је да једна мала земља као што је Србија не може реално очекивати пуну равноправност у односима са светском администрацијом као што су САД и Европска унија. Међутим, да ли је аргументација коју Србија презентује у одбрани својих легалних и легитимних права у оквиру међународног правног система довољно реална и конзистентна политици која мора да се ослања на јасно изражену колективну свест која је суштински кохезиони чинилац у одбрани национално-државних интереса, па и развоја саме демократије?

Јасно је да Србија нема колективну свест на довољној висини за вођење прагматично принципијелне политике, нити има политичку елиту која има моћ антиципације својствене технократско-организованој елити. У оваквом друштвено-политичком амбијенту отпочели су демократски процеси у Србији, и нажалост, до данашњег дана ови процеси су оптерећени истим проблемима, али сада у вртлогу још компликованијих и сложенијих међународних односа.